

30.11.2016

Dnro 593/2/15

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Kaija Tanttinen-Laakkonen

DNR-PÄÄTÖKSEN VAIKUTUS POTILAAN HOITOON

1

ASIA

Eräässä käsiteltävänäni olleessa kantelussa väitettiin, että monisairas vanhus jätettiin hoivakodista kuljettamatta ambulanssilla sairaalaan, koska hoitava lääkäri oli tehnyt hänelle DNR-päätöksen. Annoin asiassa ratkaisuni 4.2.2015, dnro 46/4/14.

Kantelun tutkimiseksi pyysin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle (HUS) osoittamassani lausunto- ja selityspyynnössä ottamaan myös yleisellä tasolla kantaa siihen, mikä merkitys potilaalle tehdyllä DNR-päätöksellä on ensihoitopalvelua järjestettäessä.

HUS:n Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (HYKS) Ensihoidon klinikaylilääkäri ja ensihoidon Peijaksen alueen vastuulääkäri viittasivat selvityksessään 19.5.2014 Valviran 30.4.2013 antamaan ohjeeseen 5/2013 "Hoitosuunnitelmat pitkäaikaishoidossa ja ensihoito". Valvira muistuttaa ohjeessaan hoitolaitoksia niiden velvollisuudesta tehdä pitkäaikaishoitotilaille selkeät, kirjalliset ohjeet potilaan hoidosta ja sen mahdollisista rajoitteista. Valvira korostaa ajantasaisen hoitosuunnitelman laatimisen tärkeyttä.

Klinikaylilääkäri ja vastuulääkäri totesivat, että ensihoitajilla ja lääkäreillä on yleisesti tiedossa, että DNR-päätös sinällään ei poissulje potilaan muuta hoitoa, mutta se voi vaikuttaa joissain tapauksissa hoidon intensiteettiin muutenkin kuin vain pelkästään elvytyksestä pidättäytymiseen ja potilaan hoitopaikan valintaan, kun potilaan tilannetta joudutaan arvioimaan kokonaisuutena. Hoivakotien ja kotihoidon erittäin vaikeasti sairailta potilailta voi olla tehtynä DNR-päätös, vaikka heillä pitäisi tämän lisäksi olla kattavampi Valviran edellyttämä hoitosuunnitelma. Osa DNR-päätöksiä tekevistä yksiköistä mahdollisesti olettaa, että DNR-päätös olisi laajempi kannanotto hoidon aktiivisuuteen kuin vain elvytyksestä pidättäytymiseen.

Edellä esitetyn perusteella päätin erikseen selvittää, antoiko esille tullut käsitys siitä, että DNR-päätös olisi laajempi kannanotto potilaan hoidon aktiivisuuteen mahdollisesti aiheutta täsmen-tää Valviran ohjekirjettä. Pyysin Valviraa ilmoittamaan minulle käsityksestään ja mahdollisista toimenpiteistään asiassa.

2

SELVITYS

Valvira antoi siltä pyydetyn selvityksen 26.5.2015.

Valvira totesi selvityksessään, että DNR-päätös on lääkärin tekemä lääketieteellinen päätös pidättä potilaan sydämen sähköisestä tahdistuksesta ja paineluelvytyksestä sydämen pysähtyessä. Päätöksen ei tule vaikuttaa potilaan muuhun hoitoon, vaan sitä jatketaan, kuten aikaisemminkin. Valvira korostaa, että DNR-päätös ei ole hoitosuunnitelma. Pitkäaikaishoidossa (ml. kotihoidossa) oleville potilaille on siten laadittava hoitosuunnitelma, vaikka potilaalle olisi tehty DNR-päätös.

Valvira totesi, että oikeusasiamiehen tietoon tullut joidenkin hoitoyksiköiden käsitys siitä, että DNR-päätös olisi laajempi kannanotto potilaan hoidon aktiivisuuteen, on Valviran käsityksen mukaan virheellinen ja antaa aiheutta toimenpiteisiin. Virheellisen käsityksen korjaamiseksi Valvira on täsmentänyt ohjettaan 5/2013 uudella 25.5.2015 päivitettyllä ohjeella dnro 414/06.00.00.05/2015. Lisäksi Valvira on päivittänyt verkkosivuillaan elämän loppuvaiheen hoitoa koskevia tekstikokonaisuuksia.

3

RATKAISU

Valvira on uudessa ohjeessa selkeästi todennut, että DNR-päätöksen ei tule vaikuttaa potilaan muuhun hoitoon, vaan sitä jatketaan, kuten aikaisemminkin. Valvira korostaa, että DNR-päätös ei ole hoitosuunnitelma. Valvira on jakanut ohjeensa sosiaali- ja terveydenhuollon pitkäaikaishoitoa toteuttaville yksiköille, kunnille, kuntayhtymille ja yhteistoiminta-alueille sekä sairaanhoitopiirien kuntayhtymille.

Edellä esitetty huomioon ottaen asia ei anna minulle enää aiheutta toimenpiteisiin.